

2020. június 15. - Ha Sopron és férfi kosárlabda, akkor két nevet egyszerűen nem lehet megkerülni, ha az ottani kosaras életről bármit is tudni akarunk.

Dr. Orbay Lászlóról és dr. Tvordy Györgyről van szó, akik szinte szó szerint a hátukon vitték hosszú éveken át a „Hűség Városa” férfi kosárlabda csapatát. Azóta sem volt sikereket ért el ez az együttes, amelynek motorjai közül Tvordy Györggyel már korábban lehetőségem adódott hosszabban elbeszélgetnem, most pedig sikerült „egyenlítenem”, hiszen ez így korrekt. Örömmre a közszereplésért nem különösebben lelkesedő Orbay úr is vállalta a hozzá intézett kérdések megválaszolását.

- Mikortól kosarazott és miért éppen ezt a sportágat választotta?

- Alsó tagozatos koromban az asztalitenisztől a sakkgig számos lehetőséget kipróbáltam, ám tízévesen már előtérbe került a későbbi hatalmas szenvedély, a kosárlabda. A divatos sportágak közé került kosárlabdázásba - Harcos Sándor testnevelő tanárom bevezetésének is köszönhetően - egyszerűen szerelmes lettem. Mivel nem voltam különösebben jó tanuló, így ez a játék nyújtotta a kiemelkedésre a lehetőséget. Tanárunk nagy kitüntetéseként az osztály öt, jónak tartott játékosa a magyar óra helyett mehetett kosarazni a másik osztály legjobbjai ellen. Ez a fajta hivatalos távollét óriási élményt jelentett számomra.

- Nem is maradt meg sokáig az iskola nyújtotta játék keretei között.

- 1956-ban kaptam lehetőséget a helyi Pamutipar csapata edzéseinek látogatására, mégpedig Zombori István edző jóvoltából. Az évek során nagy megtiszteltetésként értem meg, hogy az 1955-ben, a budapesti Népstadionban Európa-bajnoki címet szerzett magyar válogatott csapatkapitánya, Bogár Pál egykori klubjának, a SMAFC-nak a játékosa lehettem.

- A következő lépcsőfok összefüggött az 1961-ben letett érettségi vizsgával.

- Felvettek a helyi egyetemre, ahol a szerencsés véletlenek összejátszása eredményeként egyidejűleg lettem első évfolyamos Kelemen Zoltánnal, Tvordy Györggyel és Zárai Károllyal; mind a négyen akkor éppen a megyei bajnokságban vegetáló Soproni MAFC-ban folytathattuk pályafutásunkat. Az adott helyzetben természetesnek tűnt, hogy meg sem álltunk az élvonalig. Engem személy szerint ez az időszak maximálisan motivált a jó és még jobb teljesítmények elérése irányába, hiszen kizárólag a versenyzés, a folyamatos erőpróbák, a megmérettetések tudtak lendületben tartani. Játékosársaimról is ugyanazt mondhatom el: mindenünk volt a kosarazás!

- Mennyi ideig tartott ez a maximális elkötelezettség?

- 1975-ig játszottam a hazai élvonalban, miközben egyszer másodikok, kétszer pedig harmadikok lettünk, további alkalmakkor pedig az ugyancsak erős Baját megelőzve érdemeltük ki a „Vidék legjobbja” büszke címet.

- Ön megkapta a Magyar Kosárlabdázók Országos Szövetségétől a századik válogatottságért odaítélt emlékplakettet, bár véleménye szerint ebbe a számba mást is beszámítottak. Mikor kezdődött ez a szép sorozat?

- Tizennyolc éves voltam, amikor egy tatai edzőtáborozást követően az ukránok ellen először játszhattam a nemzeti együttesben Budapesten. A korábbi időszak kiválóságai visszavonulóban voltak, így léphettem én is előbbre. Nagyon szerettem volna a nemzeti együttes kulcsjátékosa lenni, de sajnos, terveim csak részben valósulhattak meg. A legnagyobb lehetőségről, az 1964-es, tokiói olimpiáról például úgy maradtam le, hogy a tizenkét nevezhető játékos mögött én csak második tartalékként voltam jelölve. A következő években azután három Európa-bajnokságon is részt vehettem: 1965-ben Moszkvában, 1967-ben Helsinkiben és Tampereben, 1969-ben pedig Nápolyban és Casertában bonyolították le az Eb mérkőzéseit, mi az utóbbi helyszínt kaptuk, ott is szerepelhettem. A Casertában kiharcolt nyolcadik helyünket azóta sem sikerült megismételnie a magyar válogatottnak. Ezt a sort részemre az 1971-es Eb-selejtező zárta, de itt kell szóba hoznom az 1965-ös, budapesti Universiadét is, ahol tagja lehettem a bronzérmes együttesnek.

- Ez idő alatt több kapitánya is volt a magyar válogatottnak. Mennyiben befolyásolták a vezetők cseréi a szerepléseit?

- Egy évtizednyi periódus során a klubomban és a válogatottban egyaránt hat-hat edzővel volt dolgom. Nekem rengeteget számított, ha volt érzelmi kapcsolat is az edző és a játékos között. Ebből a szempontból nézve a válogatottnál megfordult féltucatnyi szakember (Páder János, Greminger János, Zsíros Tibor, dr. Vadászi Ede, Eszéki Rezső és Balogh József) közül csak háromról tudok egyértelműen pozitív hangon nyilatkozni. Balogh és Páder idején megvolt a közös hullámhossz, (a budapesti Universiadén Zsírossal is jó volt a kapcsolat) én is jobban teljesítettem. Amit viszont 1967-ben, Oldenburgban Vadászi művelt, az az edzői munka ellenpropagandája volt. Ő egyenesen azt hitte, hogy az edző a minden, miatta vannak a játékosok is. Márpedig ez - szerintem - éppen fordítva törvényszerű.

- Közben már 1966-ban megszerezte az egyetemen a diplomáját.

- A felsőfokú tanulmányaink befejezésének köszönhetően Tvordyval ketten egyetemi tanársegédek lehettünk. Én később adjunktusként az 1975/76-os tanévben ENSZ-ösztöndíjasként vendéghallgató lehettem a torontói egyetemen. Onnan később az 1956-ban kivándorolt, addigra ott már egzisztenciálisan befutott egykori egyetemistáink segítségével 1980-tól a vancouveri Brit Columbiai Egyetemen folytathattam stúdiumokat, immár a PhD-fokozat megszerzésének céljával. Ennek az időszaknak az 1984-ben volt lezárásaként sikeresen meg is védtem a disszertációm.

- Ekkor feleségével visszatértek Magyarországra.

- Így történt és Sopronban, egyetemi docensi besorolással tovább dolgozhattam, egészen 1989-ig. Akkor egy újabb éles kanyarral ismét visszatértünk Kanadába, ahol egészen a 2012-ben történt nyugdíjazásomig tevékenykedhettem a nagyságrendileg százötven munkatársat foglalkoztató Kanadai Faipari Kutató Intézetben. A leszerelésemet követően további két évig, amolyan félállásban még alkalmazásban maradtam, majd 2014-ben végleg visszavonultam. Négy évig kanadai nyugdíjasként éltünk, majd 2018-ban a hazatelepülés mellett döntöttünk.

- Kanada közismerten a jóléti államok közé tartozik, mégis lemondtak erről a lehetőségről. Vajon miért?

- Az ember a fiatalkori, semmivel nem összehasonlítható élményeit nem tudja elfelejteni! Ezek számunkra mágneses vonzerőt jelentettek, és most is úgy érzem, jól döntöttünk. Bár Kanadában is kiterjedt magyar és nemzetközi baráti körrel rendelkezünk, a hazai pálya végül döntő érvnek bizonyult.

- Két éve ismét - és immár végleg - itthon élnek. Egykori szerelmével, a kosárlabdázással milyen a kapcsolata?

- Majdnem semmilyen. Én ugyanis már 1978-ban, 35 évesen megkezdtem az elszakadást, amióta rendszeresen részt vehetek a Veterán-tenisztornákon. A fehér sport mára már utcahosszal első nálam a választható sportágak közül. Nyertem néhány versenyt is, mert a győzniakarásom ezen a területen is érvényesült. Ma már csak párosban játszogatunk, miközben rendszeresen hatalmas szakmai viták zajlanak közöttünk a tenisz jelenlegi helyzetéről. Bár vitathatatlan, hogy Federer nagyon elegáns és eredményes teniszt játszik, de az utóbbi évtized történései alapján szerintem nem kétséges, hogy ma Djokovics a legjobb a világon. Mellettük még az ugyancsak nagy küzdőket, Nadalt és Murrayt kell megemlítenem.

- A beszélgetés vége felé nem szeretnék kihagyni egy tipikusan soproni kosaras kérdést: milyen volt a viszonya az egykori másik helyi kiválósággal, Tvordy Györggyel?

- Nem volt mindig felhőtlen a kapcsolatunk, különösen a pályán nem. Azt viszont el kell ismernem, hogy amennyiben ő nincs a csapatban és nem kényszerít folyamatosan rivalizálásra, akkor biztosan nem jutottam volna el arra a tudásszintre, mint ahova így sikerült. Tudom, a szurkolók nagy többségében leginkább az maradt meg, hogy mi szórtuk a legtöbb pontot, de szerintem egész sor más mutató is igen fontos nézőpontot ajánl a játékosok megítéléséhez. A labdalopások és a labdák eladása, a védekezés hatékonysága, a saját és idegen palánkok alatt leszedett labdák gyakorisága és még számos más faktor is teljessé teheti a képet az egyes játékosok értékelésénél.

- Ha már emlékezünk, kérem, szóljon esetleges beteljesületlen álmairól!

- Visszatekintve az életemben fontos szerepet játszó kosárlabdára, talán egy kicsit a múlttól is ábrándozva, annyit szeretnék még elmondani, hogy ha annak idején sikerült volna egykori

egyetemi hallgató, SMAFC-beli játékosársaim közül végzésük után többeket Sopronban tartani, akkor az 1965-75 közötti évtizedben legalább egyszer magyar bajnokok lehettünk volna. Itt elsősorban Kelemen Zoltánra, a Balsay-fivérekre, Kőműves Imrére és Laky Sándorra gondolok. Az említett játékosanyag versenyképes lett volna a budapesti riválisok, a Honvéd és a MAFC képviselőivel. Ugyanakkor számunkra sokkal nagyobb támogatást jelentett a lelátóinkat mindig megtöltő, hozzánk mindig hűséges soproni közönség.

Jochapress / Jocha Károly

Dr. Orbay László: Tvordy György folyamatos rivalizálásra készített

dr. Orbay László Interjú

2020. június 15. | 12:53

Ha Sopron és férfi kosárlabda, akkor két nevet egyszerűen nem lehet megkerülni, ha az ottani kosaras életről bármit is tudni akarunk. Dr. Orbay Lászlóról és dr. Tvordy Györgyről van szó, akik szinte szó szerint a hátukon vitték hosszú éveken át a „Hűség Városa” férfi kosárlabda csapatát. Azóta sem volt sikereket ért el ez az együttes, amelynek motorjai közül Tvordy Györggyel már korábban lehetőségem adódott hosszabban elbeszélgetnem, most pedig sikerült „egyenlítenem”, hiszen ez így korrekt. Öröömre a közszereplésért nem különösebben lelkesedő Orbay úr is vállalta a hozzá intézett kérdések megválaszolását.

- Mikortól kosarazott és miért éppen ezt a sportágat választotta?

- Alsó tagozatos koromban az asztalitenisztől a sakkgig számos lehetőséget kipróbáltam, ám tízévesen már előtérbe került a későbbi hatalmas szenvedély, a kosárlabda. A divatos sportágak közé került kosárlabdázásba - Harcos Sándor testnevelő tanárom bevezetésének is köszönhetően - egyszerűen szerelmes lettem. Mivel nem voltam különösebben jó tanuló, így ez a játék nyújtotta a kiemelkedésre a lehetőséget. Tanárunk nagy kitüntetéseként az osztály öt, jónak tartott játékosa a magyar óra helyett mehetett kosarazni a másik osztály legjobbjai ellen. Ez a fajta hivatalos távollét óriási élményt jelentett számomra.

- Nem is maradt meg sokáig az iskola nyújtotta játék keretei között.

- 1956-ban kaptam lehetőséget a helyi Pamutipar csapata edzéseinek látogatására, mégpedig Zombori István edző jóvoltából. Az évek során nagy megtiszteltetésként értem meg, hogy az 1955-ben, a budapesti Népstadionban Európa-bajnoki címet szerzett magyar válogatott csapatkapitánya, Bogár Pál egykori klubjának, a SMAFC-nak a játékosa lehettem.

- A következő lépcsőfok összefüggött az 1961-ben letett érettségi vizsgával.

- Felvettek a helyi egyetemre, ahol a szerencsés véletlenek összejátszása eredményeként egyidejűleg lettem első évfolyamos Kelemen Zoltánnal, Tvordy Györggyel és Zárai Károllyal; mind a négyen akkor éppen a megyei bajnokságban vegetáló Soproni MAFC-ban folytathattuk pályafutásunkat. Az adott helyzetben természetesnek tűnt, hogy meg sem álltunk az élvonalig. Engem személy szerint ez az időszak maximálisan motivált a jó és még jobb teljesítmények elérése irányába, hiszen kizárólag a versenyzés, a folyamatos erőpróbák, a megmérettetések tudtak lendületben tartani. Játékosársaimról is ugyanazt mondhatom el: mindenünk volt a kosarazás!

- Mennyi ideig tartott ez a maximális elkötelezettség?

- 1975-ig játszottam a hazai élvonalban, miközben egyszer másodikok, kétszer pedig harmadikok lettünk, további alkalmakkor pedig az ugyancsak erős Baját megelőzve érdemeltük ki a „Vidék legjobbjá” büszke címet.

- Ön megkapta a Magyar Kosárlabdázók Országos Szövetségétől a századik válogatottságért odaítélt emlékplakettet, bár véleménye szerint ebbe a számba mást is beszámítottak. Mikor kezdődött ez a szép sorozat?

- Tizennyolc éves voltam, amikor egy tatai edzőtáborozást követően az ukránok ellen először játszhattam a nemzeti együttesben Budapesten. A korábbi időszak kiválóságai visszavonulóban voltak, így léphettem én is előbbre. Nagyon szerettem volna a nemzeti együttes kulcsjátékosa lenni, de sajnos, terveim csak részben valósulhattak meg. A legnagyobb lehetőségről, az 1964-es, tokiói olimpiáról például úgy maradtam le, hogy a tizenkét nevezhető játékos mögött én csak második tartalékként voltam jelölve. A következő években azután három Európa-bajnokságon is részt vehettem: 1965-ben Moszkvában, 1967-ben Helsinkiben és Tampereben, 1969-ben pedig Nápolyban és Casertában bonyolították le az Eb mérkőzéseit, mi az utóbbi helyszínt kaptuk, ott is szerepelhettem. A Casertában kiharcolt nyolcadik helyünket azóta sem sikerült megismételnie a magyar válogatottnak. Ezt a sort részemre az 1971-es Eb-selejtező zárta, de itt kell szóba hoznom az 1965-ös, budapesti Universiadét is, ahol tagja lehettem a bronzérmes együttesnek.

- Ez idő alatt több kapitánya is volt a magyar válogatottnak. Mennyiben befolyásolták a vezetők cseréi a szerepléseit?

- Egy évtizednyi periódus során a klubomban és a válogatottban egyaránt hat-hat edzővel volt dolgom. Nekem rengeteget számított, ha volt érzelmi kapcsolat is az edző és a játékos között. Ebből a szempontból nézve a válogatottnál megfordult féltucatnyi szakember (Páder János, Greminger János, Zsíros Tibor, dr. Vadászi Ede, Eszéki Rezső és Balogh József) közül csak háromról tudok egyértelműen pozitív hangon nyilatkozni. Balogh és Páder idején megvolt a közös hullámhossz, (a budapesti Universiadén Zsírossal is jó volt a kapcsolat) én is jobban teljesítettem. Amit viszont 1967-ben, Oldenburgban Vadászi művelt, az az edzői munka ellenpropagandája volt. Ő egyenesen azt hitte, hogy az edző a minden, miatta vannak a játékosok is. Márpedig ez - szerintem - éppen fordítva törvényszerű.

- Közben már 1966-ban megszerezte az egyetemen a diplomáját.

- A felsőfokú tanulmányaink befejezésének köszönhetően Tvordyval ketten egyetemi tanársegédek lehettünk. Én később adjunktusként az 1975/76-os tanévben ENSZ-ösztöndíjasként vendéghallgató lehettem a torontói egyetemen. Onnan később az 1956-ban kivándorolt, addigra ott már egzisztenciálisan befutott egykori egyetemistáink segítségével 1980-tól a vancouveri Brit Columbiai Egyetemen folytathattam stúdiumokat, immár a PhD-fokozat megszerzésének céljával. Ennek az időszaknak az 1984-ben volt lezárásaként sikeresen meg is védtem a disszertációm.

- Ekkor feleségével visszatértek Magyarországra.

- Így történt és Sopronban, egyetemi docensi besorolással tovább dolgozhattam, egészen 1989-ig. Akkor egy újabb éles kanyarral ismét visszatértünk Kanadába, ahol egészen a 2012-ben történt nyugdíjazásomig tevékenykedhettem a nagyságrendileg százötven munkatársat foglalkoztató Kanadai Faipari Kutató Intézetben. A leszerelésemet követően további két évig, amolyan félállásban még alkalmazásban maradtam, majd 2014-ben végleg visszavonultam. Négy évig kanadai nyugdíjasként éltünk, majd 2018-ban a hazatelepülés mellett döntöttünk.

- Kanada közismerten a jóléti államok közé tartozik, mégis lemondtak erről a lehetőségről. Vajon miért?

- Az ember a fiatalkori, semmivel nem összehasonlítható élményeit nem tudja elfelejteni! Ezek számunkra mágneses vonzerőt jelentettek, és most is úgy érzem, jól döntöttünk. Bár Kanadában is kiterjedt magyar és nemzetközi baráti körrel rendelkezünk, a hazai pálya végül döntő érvnek bizonyult.

- Két éve ismét - és immár végleg - itthon élnek. Egykori szerelmével, a kosárlabdázással milyen a kapcsolata?

- Majdnem semmilyen. Én ugyanis már 1978-ban, 35 évesen megkezdtem az elszakadást, amióta rendszeresen részt vehetek a Veterán-tenisztornákon. A fehér sport mára már utcahosszal első nálam a választható sportágak közül. Nyertem néhány versenyt is, mert a győzniakarásom ezen a területen is érvényesült. Ma már csak párosban játszogatunk, miközben rendszeresen hatalmas szakmai viták zajlanak közöttünk a tenisz jelenlegi helyzetéről. Bár vitathatatlan, hogy Federer nagyon elegáns és eredményes teniszt játszik, de az utóbbi évtized történései alapján szerintem nem kétséges, hogy ma Djokovics a legjobb a világon. Mellettük még az ugyancsak nagy küzdőket, Nadalt és Murrayt kell megemlítenem.

- A beszélgetés vége felé nem szeretnék kihagyni egy tipikusan soproni kosaras kérdést: milyen volt a viszonya az egykori másik helyi kiválósággal, Tvordy Györggyel?

- Nem volt mindig felhőtlen a kapcsolatunk, különösen a pályán nem. Azt viszont el kell ismernem, hogy amennyiben ő nincs a csapatban és nem kényszerít folyamatosan rivalizálásra, akkor biztosan nem jutottam volna el arra a tudásszintre, mint ahova így sikerült. Tudom, a szurkolók nagy többségében leginkább az maradt meg, hogy mi szórtuk a legtöbb pontot, de szerintem egész sor más mutató is igen fontos nézőpontot ajánl a játékosok megítéléséhez. A labdalopások és a labdák eladása, a védekezés hatékonysága, a saját és idegen palánkok alatt leszedett labdák gyakorisága és még számos más faktor is teljessé teheti a képet az egyes játékosok értékelésénél.

- Ha már emlékezünk, kérem, szóljon esetleges beteljesületlen álmairól!

- Visszatekintve az életemben fontos szerepet játszó kosárlabdára, talán egy kicsit a múlttól is ábrándozva, annyit szeretnék még elmondani, hogy ha annak idején sikerült volna egykori

Írta: Adminisztrátor
2020. június 17. szerda -

egyetemi hallgató, SMAFC-beli játékosársaim közül végzésük után többeket Sopronban tartani, akkor az 1965-75 közötti évtizedben legalább egyszer magyar bajnokok lehettünk volna. Itt elsősorban Kelemen Zoltánra, a Balsay-fivérekre, Kőműves Imrére és Laky Sándorra gondolok. Az említett játékosanyag versenyképes lett volna a budapesti riválisok, a Honvéd és a MAFC képviselőivel. Ugyanakkor számunkra sokkal nagyobb támogatást jelentett a lelátóinkat mindig megtöltő, hozzánk mindig hűséges soproni közönség.

Jochapress / Jocha Károly